

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПЬСКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні психолого-педагогічні,
лінгвістичні та правові засади аграрної науки
в умовах міжкультурної аграрної
комунікації**

2 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

сторін[2]. Завдяки цьому учасники мають змогу усвідомити глибинні причини суперечки, зняти емоційну напругу, відновити комунікацію та сформувати спільне бачення рішення[1].

Варто підкреслити, що теорія конфлікту не зводиться лише до аналізу зіткнень чи моделей поведінки. Вона також включає в себе концепції ескалації та деескалації конфлікту, визначення стадій його розвитку, вивчення чинників, що впливають на результат[3]. Це надає вагомий інструментарій для медіаторів і переговорників, дозволяючи прогнозувати динаміку взаємодії та обирати оптимальні стратегії втручання. Крім того, у межах теорії конфлікту розглядається феномен конструктивного і деструктивного розвитку суперечки: у першому випадку вона сприяє інноваціям і змінам, у другому – веде до розколів і руйнування відносин[4].

Отже, теорія конфлікту виступає науковою основою для переговорних процесів і медіації. Вона забезпечує розуміння природи суперечностей, визначає їхні причини, механізми та наслідки, а також відкриває можливість перетворювати конфлікт із загрози на ресурс розвитку. Переговори і медіація, будучи практичними інструментами врегулювання спорів, реалізують положення цієї теорії у конкретних соціальних і правових ситуаціях[2;5]. Таким чином, інтеграція теорії конфлікту у практику переговорів та медіації сприяє формуванню культури конструктивного діалогу, розвитку толерантності та партнерських відносин у суспільстві[5].

Висновки. Теорія конфлікту є фундаментальною основою для осмислення переговорів і медіації, оскільки саме вона пояснює природу суперечностей, їхні стадії та можливі наслідки. Переговори й медіація, у свою чергу, є практичними механізмами реалізації положень цієї теорії, що дозволяють перетворювати конфлікт із руйнівного явища на конструктивний ресурс розвитку. Усвідомлення багаторівневості та багатофункціональності конфлікту відкриває шлях до формування ефективних стратегій врегулювання, збереження відносин між сторонами та підвищення рівня культури діалогу у суспільстві. Таким чином, взаємозв'язок теорії конфлікту з практикою переговорів і медіації сприяє гармонізації соціальних відносин і створює передумови для сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Колодій А. Конфліктологія: навч. посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2008.
2. Яковенко І.В. Переговори та медіація: теорія і практика. Київ: Юрінком Інтер, 2019.
3. Жеребкін В.Є. Конфліктологія: курс лекцій. Київ: КНЕУ, 2015.
4. Штомпка П. Соціологія соціальних змін. Київ: Основи, 2001.
5. Про медіацію: Закон України № 1875-IX від 16.11.2021. Відомості Верховної Ради України.

УДК 340

ЧЕРЕДНІЧЕНКО К.А., здобувачка вищої освіти

Науковий керівник – **БРОВКО Н.І.**, д-р юрид. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

СВОБОДА І СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНІ КАТЕГОРІЇ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА

Аналізу свободи і справедливості як фундаментальних категорій філософії права. Показано, що свобода визначає внутрішній зміст права, забезпечуючи можливість самореалізації особистості, а справедливість виступає зовнішнім критерієм легітимності і моральної виправданості правових норм.

Ключові слова: Свобода, справедливість, філософія права, правова держава, моральна легітимність, права людини, глобальні виклики.

CHEREDNICHENKO K.A., higher education student

Scientific supervisor – **BROVKO N.I.**, doctor of legal sciences

Bila Tserkva national agrarian university

FREEDOM AND JUSTICE AS FUNDAMENTAL CATEGORIES OF THE PHILOSOPHY

Analysis of freedom and justice as fundamental categories of the philosophy of law. It is shown that freedom determines the internal content of law, ensuring the possibility of self-realization of the individual, and justice acts as an external criterion of legitimacy and moral justification of legal norms.

Keywords: Freedom, justice, philosophy of law, rule of law, moral legitimacy, human rights, global challenges.

Філософія права завжди тяжіла до осмислення універсальних категорій, які формують зміст правового буття. Серед них особливе місце займають свобода і справедливість, адже саме вони визначають сенс права і його призначення в суспільстві. Без розуміння цих понять неможливо адекватно пояснити ні походження права, ні його функції, ні його цінність для людини [1].

Категорія свободи є вихідною для права, адже право постає як спосіб упорядкування вільних дій людини. Людина як суб'єкт права наділяється можливістю діяти на власний розсуд, проте ця можливість завжди обмежена інтересами інших. У цьому сенсі право можна розглядати як «форму свободи», яка не допускає свавілля, а забезпечує сумісність воľ у межах суспільного життя. У класичній традиції Канта свобода розуміється як автономія волі, яка набуває значення лише в умовах загального закону[2].

Справедливість у праві виступає критерієм оцінки норм та правових інститутів. Вона вимагає не лише формальної рівності, а й моральної обґрунтованості норм. Арістотель розрізняв розподільчу і зрівняльну справедливість, що зберігає своє значення і нині: сучасна правова система має враховувати як потребу в рівності всіх перед законом, так і потребу в пропорційному розподілі благ. Без ідеї справедливості право перетворюється на суто технічний інструмент влади, що позбавлений моральної легітимності[2].

У сучасному світі співвідношення свободи й справедливості набуває нових вимірів. Виклики цифровізації, глобалізації, воєн та екологічних криз ставлять під сумнів традиційні уявлення про ці категорії. Свобода дедалі більше пов'язується з правом на інформацію, на приватність, на культурну ідентичність, а справедливість — з ідеєю глобальної відповідальності, міжпоколінневої рівності та соціальної солідарності. Це свідчить про постійне оновлення філософсько-правового змісту цих понять[3].

Отже, свобода і справедливість виступають фундаментом права, забезпечуючи йому гуманістичний характер і моральну легітимність. Якщо свобода є внутрішнім змістом права, то справедливість — його зовнішнім критерієм, що визначає відповідність права людському ідеалу [4]. Лише в єдності цих категорій право здатне виконувати свою головну місію — бути мірилом людської гідності та гарантом суспільної злагоди[1].

Висновки. Свобода і справедливість становлять підвалини філософії права, оскільки визначають його ціннісну природу та суспільне призначення. Свобода відображає внутрішній зміст права як простір для самореалізації особистості, а справедливість виступає зовнішнім критерієм його легітимності та моральної виправданості. Їхнє поєднання забезпечує гармонію між індивідуальними правами та суспільними інтересами, перетворюючи право на інструмент захисту людської гідності та основ справедливого правопорядку. У сучасних умовах глобалізації та нових соціальних викликів ці категорії зберігають актуальність і стають ключовими орієнтирами у формуванні правової держави та зрілого громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Арістотель. Нікомахова етика. Київ: Основи, 2000.
2. Алексєєв В.М. Філософія права: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2015.
3. Яковенко І.В. Переговори та медіація: теорія і практика. Київ: Юрінком Інтер, 2019.
4. Бровко Н.І. Кушакова-Костицька Н.В., Сердюк І.В. Право та мораль в інформаційному суспільстві: навч. посібник. НАВС. Київ, 2021. 179 с.

діяльності.....	63
Пахомова А.О. Особливості захисту цивільних прав.....	64
Ярмоленко Ю.В. Правове регулювання промислової власності.....	66
Мельник В.О. Сучасні виклики застосування електронних процесуальних документів.....	67
Ковальчук І.В. Трансформація фінансово-податкового законодавства України в умовах воєнного стану: виклики та перспективи.....	69
Ігнатенко І.А., Малишко І.В. Антикорупційна політика у сфері публічних фінансів.....	71
Сімакова С.І. Невжиття заходів щодо протидії корупції за кодексом України про адміністративні правопорушення.....	73
Клочко В.М. Повноваження національного агентства з питань запобігання корупції в частині складання адміністративних протоколів.....	74
Чередніченко К.А., Єфремова І.І. Теорія конфлікту, як основна складова у переговорах та медіації.....	77
Чередніченко К.А., Бровко Н.І. Свобода і справедливість як фундаментальні категорії філософії права.....	78